

Kuntatalous neljännesvuosittain

2018, 3. vuosineljännes

Manner-Suomen kuntien toimintakulut kasvoivat 2,1 prosenttia tammi-syyskuussa 2018

Manner-Suomen kuntien ulkoiset toimintakulut kasvoivat vuoden 2018 tammi-syyskuussa 2,1 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Ulkoiset toimintatuotot vähenivät 1,8 prosenttia. Kunnat saivat verotuloja 18,0 miljardia euroa ja valtionosuuksia 6,6 miljardia euroa. Kuntayhtymillä oli kasvua ulkoisissa toimintakuluissa 6,6 prosenttia ja toimintatuotoissa 5,0 prosenttia. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen kuntatalous neljännesvuosittain -tilastosta, jota varten kerättiin tietoja Manner-Suomen 80 kunnalta ja 70 kuntayhtymältä.

Kuntien ja kuntayhtymien talouden ulkoisia neljännesvuositietoja, miljoonaa euroa¹⁾

	3. neljännes			
	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2018	Muutos, %	2018	Muutos, %
Toimintatuotot yhteensä	4 972	-1,8	11 233	5,0
Toimintakulut yhteensä	27 039	2,1	10 643	6,6
Vuosikate	3 058	-6,3	539	-17,9
Lainakanta	15 733	3,8	3 791	17,5

1) Toimintakulut sisältävät omaan käyttöön valmistuksen menoja. Muutos on laskettu edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Kuntien ja kuntayhtymien talous

Manner-Suomen kunnilla oli vuoden 2018 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana ulkoisia toimintakuluja 27,0 miljardia euroa. Edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna toimintakulut olivat 2,1 prosenttia suuremmat. Ulkoiset toimintatuotot puolestaan vähenivät 1,8 prosenttia ja olivat 5,0 miljardia euroa.

Kuntien verotulot olivat vuoden 2018 tammi-syyskuussa 3,1 prosenttia edellistä vuotta suuremmat. Valtionosuudet vähenivät 0,2 prosenttia. Verotuloja kunnat saivat 18,0 miljardia euroa ja valtionosuuksia 6,6 miljardia euroa. Verorahoitus, joka muodostuu näistä kahdesta erästä, oli Manner-Suomen kunnissa keskimäärin 4 488 euroa per asukas.¹⁾ Vuosikate heikkeni edellisestä vuodesta 6,3 prosenttia 3,1 miljardiin euroon.

1) Väestötietona on käytetty Manner-Suomen väkilukua 31.12.2017.

Investointimenoja kunnilla oli tammi-syyskuussa 2,2 miljardia euroa. Kasvua edellisvuodesta oli 5,5 prosenttia. Lainakanta väheni 1,0 prosenttia edellisen vuosineljänneksen lopusta ja oli syyskuun lopussa 15,7 miljardia euroa. Asukasta kohden lainakanta oli 2 869 euroa.²⁾

Manner-Suomen kuntayhtymillä toimintakulut ilman sisäisiä eriä kasvoivat kuluvan vuoden tammi-syyskuussa 6,6 prosenttia verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Ulkoisissa toimintatuotoissa kasvua oli 5,0 prosenttia. Toimintakuluja kuntayhtymillä oli 10,6 miljardia euroa ja toimintatuottoja 11,2 miljardia euroa.

Kuntayhtymien investointimenot olivat vuoden 2018 tammi-syyskuussa 0,7 miljardia euroa. Se oli 17,2 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden kolmella ensimmäisellä neljänneksellä. Lainakanta oli syyskuun lopussa 3,8 miljardia euroa, mikä tarkoitti 3,0 prosentin kasvua edellisen neljänneksen lopusta.

Tietoa tilastosta

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto on 1.–3. neljänneksellä otostutkimus, joka kuvaa Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä neljännesvuosittain. Neljänneksen neljänneksen tilastojulkistusta varten tiedot kerätään kaikilta Manner-Suomen kunnilta ja kuntayhtymiltä. Kuntatalous neljännesvuosittain -tilaston tiedot ovat ennakkollisia ja ne tarkentunevat tulevissa julkaisuissa.

Otostutkimukseen perustuvia 1.–3. neljänneksen kunta- ja kuntayhtymäkohtaisia tietoja ei julkaista. Neljänneksen neljänneksen tiedonkeruussa kunnilta ja kuntayhtymiltä saadut tilinpäätösarvotiedot julkaistaan yksikkötasolla vuoden 2017 tiedoista alkaen Tilastokeskuksen internetsivuilla [kuntien ja kuntayhtymien raportoimat taloustiedot](#) -tietokannassa.

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastossa julkistetut tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilaston tietoihin liikelaitosten erilaisen käsittelytavan vuoksi. Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastossa liikelaitokset yhdistetään peruskuntien ja -kuntayhtymien tietoihin, kun taas vuosina 2013–2015 julkaistussa kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilastossa näin ei tehty.

2) Väestötietona on käytetty Manner-Suomen väkilukua 31.12.2017.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien ulkoisia neljännesvuositietoja (sisäiset erät eliminoitu), miljoonaa euroa4

Liitetaulukko 2. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden neljännesvuositietoja (sis. sisäiset erät), miljoonaa euroa4

Tietojen tarkentuminen.....5

Laatuseloste: Kuntatalous neljännesvuosittain.....6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien ulkoisia neljännesvuositietoja (sisäiset erät eliminoitu), miljoonaa euroa ¹⁾

	3. neljännes			
	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2018	Muutos, %	2018	Muutos, %
Toimintakate (+/-)	-21 892	3,3	595	-16,6
Verotulot	17 975	3,1	0	
Valtionosuudet	6 635	-0,2	0	
Rahoitustuotot	479	-3,4	19	-4,1
Rahoituskulut	139	-0,7	76	-1,7
Vuosikate (+/-)	3 058	-6,3	539	-17,9
Poistot ja arvonalentumiset	1 533	1,8	439	-1,5
Satunnaiset erät (+/-)	24	-80,2	0	-100,7
Tilikauden tulos (+/-)	1 549	-17,4	99	-55,1
Investointimenot yhteensä	2 226	5,5	726	17,2
Lainakanta, neljänneksen lopussa	15 733	3,8	3 791	17,5

1) Tietoihin on yhdistetty liikelaitokset ja sisäiset erät on eliminoitu. Muutos on laskettu edelliseen vuoteen verrattuna.

Liitetaulukko 2. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden neljännesvuositietoja (sis. sisäiset erät), miljoonaa euroa ¹⁾

	3. neljännes			
	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2018	Muutos, %	2018	Muutos, %
Tuloslaskelma:				
Toimintatuotot yhteensä	8 355	0,5	12 327	5,0
Myyntituotot	3 512	-1,1	11 236	4,6
Maksutuotot	1 121	-8,1	482	4,0
Tuet ja avustukset	318	4,6	142	16,5
Muut toimintatuotot	3 404	5,2	467	12,8
Valmisteverastojen muutos (+/-)	0		-1	-159,7
Valmistus omaan käyttöön	174	-23,9	5	17,6
Toimintakulut yhteensä	30 421	2,4	11 736	6,4
Henkilöstökulut	9 849	-1,7	5 203	3,8
Asiakaspalvelujen ostot	9 956	5,8	1 468	11,1
Muiden palvelujen ostot	4 939	3,4	2 577	7,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 334	0,0	1 528	7,2
Avustukset	1 527	1,2	169	13,6
Muut toimintakulut	2 815	5,2	790	8,2
= Toimintakate (+/-)	-21 892	3,3	595	-16,6

1) Tiedot sisältävät liikelaitokset sekä kunnan/kuntayhtymän eri tehtävien väliset sisäiset erät. Toimintakulut sisältävät omaan käyttöön valmistuksen menoja. Muutos on laskettu edelliseen vuoteen verrattuna.

Tietojen tarkentuminen

Muutos ensimmäisestä julkaisusta¹⁾

				1. julkistus, milj. €	Uusin julkistus, milj. €	Tietojen tarkentuminen, milj. €	Tietojen tarkentuminen, %
Alue	Erä	Vuosi	Neljännes				
Kunnat	Toimintatuotot yhteensä	2017	3	5 172	5 063	-108	-2,1
			4	7 180	7 190	11	0,1
		2018	1	1 588	1 556	-32	-2,0
			2	3 366	3 353	-13	-0,4
	Toimintakulut yhteensä	2017	3	26 527	26 475	-52	-0,2
			4	35 737	35 712	-26	-0,1
		2018	1	8 814	8 780	-34	-0,4
			2	18 176	18 154	-22	-0,1
	Lainakanta, neljänneksen lopussa	2017	3	15 188	15 155	-33	-0,2
			4	15 992	15 989	-3	0,0
		2018	1	15 859	15 846	-13	-0,1
			2	15 899	15 897	-3	0,0
Kuntayhtymät	Toimintatuotot yhteensä	2017	3	10 810	10 695	-116	-1,1
			4	14 283	14 287	4	0,0
		2018	1	3 679	3 682	3	0,1
			2	7 489	7 489	1	0,0
	Toimintakulut yhteensä	2017	3	10 100	9 986	-114	-1,1
			4	13 503	13 527	24	0,2
		2018	1	3 353	3 368	15	0,5
			2	7 084	7 084	0	0,0
	Lainakanta, neljänneksen lopussa	2017	3	3 226	3 226	0	0,0
			4	3 430	3 443	13	0,4
		2018	1	3 462	3 464	3	0,1
			2	3 681	3 681	0	0,0

1) Tietoihin on yhdistetty liikelaitokset ja sisäiset erät on eliminoitu.

Laatuseloste: Kuntatalous neljännesvuosittain

1. Tilastotietojen relevanssi

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto kuvaa Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä Manner-Suomessa vuosineljänneksittäin. Kuntien ja kuntayhtymien liikelaitokset ovat mukana tilaston tiedustelussa. Tilaston tavoitteena on tuottaa nopeaa ja luotettavaa tietoa kuntasektorin talouden vuoden sisäisestä kehityksestä ja sen käännepeisteistä. Tilastoa varten kerätään tietoa valituista eristä tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja taseesta. Tiedot julkaistaan ainoastaan Manner-Suomi yhteensä -tasolla.

Keskeisiä ohjeita ja luokituksia tilaston kannalta ovat kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnille ja kuntayhtymille antamat yleisohjeet ja lausunnot sekä JHS-tililuettelomalli kunnille ja kuntayhtymille. Kuntajaoston yleisohjeiden kokoelma löytyy Kuntaliiton sivuilta. (Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän rahoituslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista ja yleisohje kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä).

Tilaston tuottaa Tilastokeskus, mutta vuoden viimeistä neljänneistä koskevat tiedot kerätään yhteistiedonkeruulla valtiovarainministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa kaikilta Manner-Suomen kunnilta ja kuntayhtymiltä. Tiedonantovelvoite perustuu tilastolakiin (280/2004). Lain 14 §:n mukaan kunnat ja kuntayhtymät ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot taloudestaan, hyödykkeistään, toiminnan sijainnista, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

Tilaston tietoja käytetään kunnallistalouden neljännesvuosiseurantaan, kansantalouden tilinpidon neljännesvuosittilaston lähtötietoina, EU:n julkisyhteisöjen neljännesvuosittaisen tulo- ja menotilaston sekä EU:n julkisyhteisöjen neljännesvuosittaisen rahoitustilinpidon lähtötietoina. Tilastoa kehitetään yhteistyössä pääkäyttäjien kanssa.

2. Tietojen tarkkuus ja luotettavuus

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastolla mitataan kuntien ja kuntayhtymien budjettitalouden eräiden menojen, tulojen, investointien, lainojen ja saatavien kehitystä neljännesvuosittain. Kunnat ja kuntayhtymät vastaavat kyselyyn sähköisellä lomakkeella internetin välityksellä. Tunnuksella lomakkeelle toimitetaan kunnille ja kuntayhtymille kyselyn avautuessa.

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto on otostutkimus ensimmäisellä, toisella ja kolmannella neljänneksellä ja kokonaistutkimus vuoden viimeisellä neljänneksellä. Koska tilaston tiedot perustuvat otokseen ensimmäisellä, toisella ja kolmannella neljänneksellä, on tiedoissa näillä neljänneksillä otannasta johtuvaa virhettä, joka vaihtelee muuttujittain ja neljänneksittäin. Erityisesti investointeihin ja osaan pienimmistä tase-eristä liittyy muihin eriin verrattuna näillä neljänneksillä merkittävämpää virhettä, joka johtuu näiden erien satunnaisuudesta perusjoukossa ja suuresta vaihtelevuudesta neljänneksestä toiseen. Otanta-asetelman osituksen määrittely toimintakulujen koon mukaan aiheuttaa myös sen, että tilaston tiedot ovat luotettavampia tuloslaskelman osalta kuin taseen osalta.

Tutkimuksen perusjoukko koostuu Manner-Suomen kaikista kunnista ja kuntayhtymistä, jotka ovat voimassa kunkin tilastovuoden alussa. Perusjoukosta on poimittu 80 kunnan ja 70 kuntayhtymän otos.

Kuntien ja kuntayhtymien otanta perustuu ositettuun yksinkertaiseen satunnaisotantaan. Kuntien perusjoukko on ositettu toimintakulujen suuruuden mukaan viiteen eri ositteeseen. Vuoden 2018 perusjoukossa on 295 kuntaa. Otokseen valittiin todennäköisyydellä 1 kaikki kunnat, jotka olivat vuoden 2016 tilinpäätöksessä toimintakuluiltaan yli 200 miljoonan euron kokoluokassa. Näitä kuntia oli 32. Loput 48 kuntaa valittiin satunnaisotoksella neljästä jäljelle jääneestä ositteesta.

Kuntayhtymien ositteita oli pienemmän perusjoukon vuoksi neljä. Vuoden 2018 perusjoukossa on 135 kuntayhtymää. Otokseen valittiin todennäköisyydellä 1 kaikki kuntayhtymät, jotka olivat vuoden 2016 tilinpäätöksessä toimintakuluiltaan yli 100 miljoonan euron kokoluokassa. Näitä kuntayhtymiä oli 31.

Loput 39 kuntayhtymää valittiin satunnaisotoksella kolmesta jäljelle jääneestä ositteesta. Ensimmäisen, toisen ja kolmannen neljänneksen otoksen perusjoukkoon otettiin vain koko vuoden 2018 toiminnassa olevat kuntayhtymät. Toimintansa vuoden 2018 aikana lopettavat kuntayhtymät kuuluvat kuitenkin viimeisen neljänneksen kokonaistiedusteluun.

Tilastossa noudatetaan otoksen rotaation periaatetta, jossa satunnaisotannan piirissä olevista kunnista ja kuntayhtymistä noin viidennes vaihtuu vuosittain.

Vuoden viimeisen neljänneksen tiedot kerätään kaikilta kunnilta ja kuntayhtymiltä Manner-Suomessa. Näin ollen näihin tietoihin ei sisälly otannasta johtuvaa virhettä. Viimeisen neljänneksen tiedot kerätään kuitenkin ennen kuin kunnat ja kuntayhtymät ovat tehneet lopullisen tilinpäätöksensä, joten vastaajien antamat tiedot ovat vastaajien arvioita niiltä osin, kun kirjanpito ei ole vielä valmistunut. Koko tilastovuotta koskevat viimeisen neljänneksen tiedot tarkentuvat myöhemmin kuntatalous-tilaston lopullisten tilinpäätösten julkistuksessa.

3. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto julkaistaan neljä kertaa vuodessa noin kaksi kuukautta kunkin neljänneksen päättymisen jälkeen. Katso tarkemmat julkaisuajankohdat osoitteesta <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>.

Tilaston tiedot kerätään tuloslaskelman ja rahoituslaskelman investointitietojen osalta kumulatiivisina tilastovuoden alusta kunkin neljänneksen loppuun saakka. Tasetiedot kerätään kunkin neljänneksen päättymispäivän mukaisina. Tällöin vuoden viimeisen neljänneksen tiedot vastaavat koko vuoden kertymätietoja ja päättävää tasetta.

Tilaston tiedot julkaistaan ennakkollisina ja ne voivat tarkentua viimeisen vuoden ajalta vastaajien tarkentaessa aikaisempien neljännesten tietojaan. Lopulliset tilinpäätöstiedot julkaistaan kuntatalous-tilastossa.

4. Tilastojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Tilaston tietoja on julkaistu vuoden 2016 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien.

Tilaston tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilaston tietoihin liikelaitosten erilaisen käsittelytavan vuoksi. Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastossa liikelaitokset yhdistetään peruskuntien ja -kuntayhtymien tietoihin, kun taas vuosina 2013–2015 julkaistussa kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilastossa näin ei tehty.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla. Verkkosivuilla olevasta tilastotietokannasta tiedot ovat saatavilla aikasarjana vuodesta 2016 lähtien.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Ks. kohta 4. edellä

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Ks. kohta 4. edellä

Lisätietoja

Jens Melfsen 029 551 2578

Karen Asplund 029 551 3611

Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

kuntatalous@stat.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Kuntatalous neljännesvuosittain, 3. neljännes 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2343-4112 (pdf)